

Høringsnotat

Forslag til endringer i forskrift 8. desember 2016 nr. 1482 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften) om økning av timeantall til veiledning for leger under spesialisering i allmennmedisin.

Høringsfrist: 11. november 2020

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	2
2	Bakgrunn for forslag om endring av gjeldende forskrift	2
3	Gjeldende rett.....	3
4	Departementets vurderinger og forslag.....	4
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	4
	Forslag til forskriftsendring.....	4

1 Innledning

I dette høringsnotatet foreslås det å endre forskrift 8. desember 2016 nr. 1482 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften) med den hensikt å øke timeantallet til veiledning fra tre til fire timer for leger under spesialisering i allmennmedisin

I kapittel 2 omtales bakgrunnen for forslaget. Gjeldende rett er omtalt i kapittel 3, og i kapittel 4 presenteres departementets forslag. Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget omtales i kapittel 5.

2 Bakgrunn for forslag om endring av gjeldende forskrift

Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften) ble vedtatt ved forskrift 8. desember 2016 nr. 1482. Med vedtakelsen ble det innført en ny ordning med spesialistutdanning og spesialistgodkjenning av leger. Spesialistforskriften regulerte i første omgang fullt ut alle legespesialitetene unntatt allmennmedisin, samfunnsmedisin og arbeidsmedisin. Forskriften trådte i kraft 1. mars 2017.

Forskriften ble endret ved forskrift 19. desember 2018 nr. 2171 og med dette ble bl.a. spesialistutdanningen og spesialistgodkjenning i allmennmedisin, samfunnsmedisin og arbeidsmedisin fullt ut regulert i spesialistforskriften. Endringen trådte i kraft 1. mars 2019.

Det er et krav at alle nye leger i allmennpraksis, med noen unntak, må være spesialister i allmennmedisin eller under spesialisering i allmennmedisin. Ved endringen fra 1. mars 2019 trådte det også i kraft nye bestemmelser som ga utdanningsvirksomhetene, herunder kommunene, en tydeligere plikt til å tilrettelegge for spesialisering. Dette innebærer blant annet et krav til veiledning med tre timer per måned i 10,5 av årets måneder for leger som spesialiserer seg i allmennmedisin. Kommunen kompenseres også for inntil 1 times for- og etterarbeid per måned. Det er opprettet en egen tilskuddsordning kommunen kan søke på som skal kompensere for kostnader knyttet til dette.

Våren 2020 la Helse- og omsorgsdepartementet frem *Handlingsplan for allmennlegetjenesten. Attraktiv, kvalitetssikker og teambasert. 2020-2024*. Evalueringen av fastlegeordningen viser at det har blitt vanskeligere å rekruttere nye leger inn i ordningen. Det er svært viktig for rekrutteringen til fastlegeordningen at det utdannes et tilstrekkelig antall spesialister i allmenntilleggsmedisin.

Tilbakemeldinger fra blant annet kommuner, KS og Legeforeningen viser at det nåværende forskriftsfestede timetallet til veiledning ikke oppleves som tilstrekkelig. Veiledning er viktig for å kunne oppfylle læringsmålene i spesialistutdanningen og i handlingsplanen fremgår det at departementet vil øke antall timer til veiledning kommunene skal tilby fra 1. januar 2021.

Dette, sammen med andre tiltak på feltet slik som ALIS -avtaler (med ALIS-avtale menes avtale mellom kommune og LIS om særskilte rekrutteringstiltak som går utover og kommer i tillegg til plikter og rettigheter som utgår fra spesialistforskriften) og etablering av introduksjonsstillinger, vil bidra til rekruttering til allmenntilleggsmedisin og derigjennom fastlegeordningen.

3 Gjeldende rett

Med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven) § 3-5, lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell mv. (helsepersonelloven) § 51 og lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 8-1 har Helse- og omsorgsdepartementet fastsatt forskrift 8. desember 2019 nr. 1482 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften).

Spesialistforskriften § 2 regulerer grunnleggende sider ved spesialistutdanningen av leger, herunder kravet om veiledning og supervisjon. Det stilles blant annet krav om at den praktiske tjenesten skal gjennomføres under veiledning og supervisjon av kvalifisert lege, jf. § 2 tredje ledd. Videre at under spesialistutdanningen i allmenntilleggsmedisin skal veiledningen i gjennomsnitt utgjøre minimum tre timer per måned i 10,5 av årets måneder.

Forskriften § 25 regulerer utdanningsvirksomhetenes ansvar for utdanningsløpet til den enkelte lege, og det følger av første ledd bokstav c og d at utdanningsvirksomheten skal legge til rette for at legen får nødvendig veiledning og supervisjon, samt at utdanningsvirksomheten skal oppnevne en individuell veileder. Nærmere krav til veilederen følger av § 25 andre og tredje ledd.

Kravet i § 2 tredje ledd om at veiledningen i gjennomsnitt skal være på minst tre timer per måned i 10,5 av årets måneder er for å sikre et minimumsomfang på veiledningen for leger under spesialisering i allmenntilleggsmedisin. Dette er satt som et gjennomsnittskrav, og medfører at timetallet kan variere noe fra måned til måned ut ifra hva som er mest hensiktsmessig. Samtidig må veiledningen til sammen være på minst 31,5 timer i løpet av et år. Tilskudd til utdanningsvirksomhetene til veiledningen gis for inntil 31,5 timer per år i inntil fem år.

4 Departementets forslag

For å i større grad tilrettelegge for veiledning og rekruttering til spesialisering i allmennmedisin fremgår det, som nevnt, i handlingsplanen for allmennlegetjenesten at departementet vil øke antall timer veiledning kommunene skal tilby. Departementet foreslår å øke det forskriftsfestede antall timer til veiledning med 1 time til totalt 4 timer per måned i 10,5 måneder per år.

Da veiledning ofte vil medføre både for- og etterarbeid for veileder vil departementet også avsette midler til å kompensere kommunene for ytterligere utgifter til 0,5 times for- og etterarbeid per måned slik at utgifter til 1,5 times for- og etterarbeid kan søkes kompensert. Forskriftsendringen skal gjøres gjeldende for alle leger som per 1. januar 2021 er under spesialisering i allmennmedisin.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Helsedirektoratet og Helfo forventes ikke å få økte utgifter til forvaltning av ordningen ved at antall timer det gis tilskudd til øker. Det forventes ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for hverken leger under spesialisering i allmennmedisin, kommuner eller Helsedirektoratet.

Kommunens kostnader til den forskriftsfestede veiledningen, samt inntil en og en halv times for- og etterarbeid per veileder per kandidat per måned i 10,5 av årets måneder dekkes gjennom den allerede eksisterende tilskuddsordningen *Veiledning i spesialistutdanning i allmennmedisin* forvaltet av Helsedirektoratet.

For staten innebærer forslaget økte kostnader til kompensasjon for kommunenes utgifter til veiledning. Kostnadene ved å øke kompensasjon for den foreslåtte endringen i antall timer veiledning kommunene skal tilby og kommunenes for- og etterarbeid er beregnet til 17 300 kroner per lege per år. Totale kostnader per lege for kravet til veiledning og for- og etterarbeid er 63 500 per år.

6 Forslag til endring i forskrift 8. desember 2016 nr. 1482 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften)

Forskrift 8. desember 2016 nr. 1482 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften) § 2 tredje ledd skal lyde:

Den praktiske tjenesten skal gjennomføres under veiledning og supervisjon av kvalifiserte leger. Under spesialistutdanningen i allmennmedisin skal veiledningen i gjennomsnitt utgjøre minimum *fire* timer per måned i 10,5 av årets måneder.